

УДК 35/74(477)

В. В. Сокурєнко,

*кандидат юридичних наук, доцент,
ректор Харківського національного
університету в нутрішніх справах*

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ

Реформування правоохоронної системи в Україні є логічним продовженням розбудови держави. Масштаби та інтенсивність цих змін вражають, однак повністю не задовольняють громадян. Злочинність, терористичні прояви, навіть масові звичайні побутові правопорушення здатні суттєво дестабілізувати життя в країні. Тому покращення правоохоронної системи є пріоритетним для України, і зупиняти або гальмувати зараз цей процес вкрай небезпечно.

Правоохоронна діяльність передбачає сукупність заходів та засобів щодо забезпечення основних задач, і кожна складова системи потребує покращення. Охорона громадського порядку, забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, законних інтересів, захист власності від злочинних посягань, запобігання правопорушенням та їх припинення, виявлення і розкриття злочинів, розшук осіб, які їх вчинили, забезпечення безпеки дорожнього руху є основною метою реформування.

У свою чергу, будь-яка діяльність неможлива без кадрового забезпечення та професійної підготовки особового складу. Це повною мірою стосується правоохоронної діяльності. Підвищена відповідальність за результати своєї діяльності, високий ризик для особистого життя та здоров'я, відсутність готового алгоритму дій для всіх можливих ситуацій, великий спектр спеціальних знань та навичок потребують підвищеної уваги до системи професійної підготовки саме правоохоронців.

Крім цього, правоохоронці мають надавати допомогу громадянам у будь-якій ситуації. Сервісні обов'язки правоохоронців – це новий напрямок у правоохоронній діяльності. У пункті 4 ст. 18 закону України «Про Національну поліцію» серед інших вказаний такий обов'язок поліцейських: «надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я».

Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців до дій в екстремальних умовах. Харків, 2015

На жаль, за роки незалежності тільки під час несення служби загинули понад 1100 працівників ОВС, більше 11000 отримали травми та поранення, а загальна кількість загиблих і травмованих правоохоронців набагато більша. В останні роки збільшилася кількість нападів на правоохоронців. Тільки під час проведення Антитерористичної операції загинуло 284 співробітники міліції та Національної гвардії. Крім цього спостерігається негативна тенденція з професійною захворюваністю, збільшується кількість днів втрати працездатності в середньому за рік на кожного працівника ОВС. Необхідність забезпечення особистої безпеки правоохоронців потребує також додаткової, спеціальної підготовки до дій у штатних та позаштатних ситуаціях.

У статті 72 закону України «Про національну поліцію» визначаються склад професійного навчання працівників поліції, до якого належать: первинна професійна підготовка, підготовка у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, післядипломна освіта, службова підготовка. Важлива кожна складова цієї підготовки, але особлива роль приділяється службовій підготовці, яка проводиться на постійній основі.

Службова підготовка – система заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням оперативної обстановки, специфіки та профілю його оперативно-службової діяльності. Цей вид підготовки проводиться на місцях і враховує особливості несення служби саме в цій місцевості. Професійна підготовка правоохоронців включає в себе адміністративно-правову, функціональну, вогневу та фізичну підготовку.

Окремим напрямком підготовки правоохоронців є підготовка до дій у надзвичайних та екстремальних ситуаціях. Якщо незадовільні знання та вміння працівників ОВС у штатній ситуації здатні знизити ефективність виконання задач, то при погіршенні оперативної обстановки та в екстремальній ситуації повністю можливе припинення виконання поставленої задачі, поява втрат серед особового складу.

Накопичений у Харківському національному університеті внутрішніх справ (ХНУВС) досвід дає змогу на новому рівні покращити систему професійної підготовки правоохоронців. На базі ХНУВС організовано навчання особового складу патрульної поліції (первинна професійна підготовка), і вже отримані позитивні результати. Можна говорити про створення «харківського стандарту» в системі професійної підготовки правоохоронців. У результаті можна визначити такі основні напрямки вдосконалення цієї системи:

Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців до дій в екстремальних умовах. Харків, 2015

- узагальнення міжнародного досвіду;
- залучення закордонних спеціалістів;
- інформатизація навчання;
- новітні технології навчання;
- взаємозв'язок навчальних дисциплін;
- оптимізація структури навчання;
- впровадження тренінгової системи навчання.

Вдосконалення системи професійної підготовки правоохоронців – не миттєвий процес. Він потребує опрацювання вказаних основних напрямків, їх наукового й експертного дослідження та обговорення, нормативного доопрацювання та, головне, зміни ставлення самих правоохоронців до особистої підготовки і системи професійної підготовки взагалі.

Одержано 10.11.2015

